

Lunds universitet
Statsvetenskapliga institutionen

SVT 102 Konflikt och samverkan
VT 2005-05-23
Handledare: Anders Uhlin

Omedlingsbart?

En teorikonsumerande fallstudie om medlingsarbetet
under Iran-Irak kriget

Arash Nicoobayan Shiri

Abstract (B-uppsats 21-40p)

År 1980 startade Iran-Irak kriget som pågick i åtta år. Kriget utspelade sig mellan två starka makter i Mellanöstern. Jag har undersökt varför kriget kunde pågå så länge och koncentrerat mig på medlingens roll i att avsluta en konflikt.

Under arbetet har jag diskuterat tre anledningar till varför medlingsförsöken i Iran-Irak kriget misslyckades. FN:s svaga handlingar, de konservativa mullornas utnyttjande av kriget och slutligen supermakternas ingripande i kriget är de orsaker jag funnit som svar. För att analysera konflikten och komma fram till mitt resultat har jag använt mig av teorier om medling.

Resultatet i arbetet kan användas för att ge en inblick och förklaring till dagsläget i Iran och Irak och Mellanöstern i stort. En region som idag år 2005 fortfarande präglas av krig och våld.

Nyckelord: Iran-Irak kriget, Medling, Revolutionen i Iran, Supermakter, FN:s Säkerhetsråd

Antal tecken: 65202

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning.	1
1.2 Metod	1
2 Historisk översikt	3
2.1 Relationen mellan Iran och Irak under 1900-talet	3
2.2 Algeravtalet.....	4
2.3 Revolutionen i Iran	5
3 Teorier om medling	6
3.1 Vad är medling?	6
3.2 Olika typer av medlare.....	6
3.3 När är medling effektiv?	7
3.4 Hur medlingsprocessen går till	9
4 Analys	11
4.1 Omvärldens försök att avsluta kriget.	11
4.2 Medlings försöken	12
4.3 Hur kriget gynnade mullorna	12
4.4 Stormakternas ingripande i kriget	14
4.5 Iran-contra affären	15
4.6 Utomstående länders ingripande i kriget	16
4.7 Golfstaternas ingripande	17
4.8 Att hålla kriget i en låst position	17
4.9 Krigets slutskede	19
4.10 Slut på kriget	20
5 Resultat och slutsats	22
Referenser	26
Bilaga 1	28
Bilaga 2	31

1 Inledning

Under de första 6 åren av min barndom i Iran pågick ett krig, ett krig som var en del av vardagen, ett krig mellan det goda och det onda. Det onda bestod av två fiender; Saddam Hussein och den stora satan; USA. Det goda utgjordes av hjältar; de iranska martyrerna. Detta var i alla fall vad som försöktes präntas in i det iranska folkets huvuden. Jag har valt att undersöka varför kriget blev en del av vardagen och hur kriget kunde pågå så länge att jag som var född 1982 aldrig hade upplevt fred i mitt land. Varför vägrade kriget att ta slut?

1.1 Syfte och frågeställning.

Iran-Irak kriget pågick från 1980 till 1988, vilket gör kriget till 1900-talets längsta konventionella mellanstatliga krig. Det är ett krig som än idag påverkar läget i Mellanöstern. 2003 invaderades Irak av amerikanska och brittiska styrkor i syfte att tvinga bort diktatorn Saddam Hussein från makten. En amerikansk krigsföring hotar idag också Iran efter USA anklagat landet för att producera kärnvapen. Iran och Irak är idag mycket hårt bevakade av världens massmedier och politiker och de båda ländernas framtid beror i stor mån på hur deras relationer med omvärlden och då främst västvärlden utvecklar sig.

På samma sätt var ländernas relationer med omvärlden väldigt avgörande för Iran-Irak krigets utfall. Under kriget gjordes flera försök till medling för att avsluta konflikten. Genom att undersöka medlingsförsökens misslyckanden tror jag att man kan hitta förklaringen till varför kriget kunde pågå under så lång tid.

Min frågeställning är följande:

Vilka faktorer var avgörande för att medlingsförsöken under Iran-Irak kriget misslyckades under åtta års tid?

1.2 Metod

Jag har gjort en teorikonsumerande fallstudie rörande medling under Iran-Irak kriget. Jag har använt mig av teorier om medling under krig för att undersöka fallet Iran-Irak kriget. Det är ett fall av mellanstatliga krig och en teori om medlingsarbete.

Under arbetets gång har jag använt mig av primära och sekundära källor. Jag har i stor mån hållit mig borta från källor från Internet eftersom de kan vara opålitliga. De Internetkällor som jag använt mig av är dels material från *Ford*

Foundation, en organisation med syfte att b.la. stärka demokratin i världen och minska fattigdomen. Jag tycker att deras webbplats är bra eftersom den innehåller mängder av material om olika seminarier som hållits i FN. Jag har också använt mig av Internet för att hitta de FN resolutioner som hade stor betydelse för Iran-Irak kriget.

Nästan all min information är hämtad från sekundära källor, material som har behandlats av andra. Den enda primära källan som används är FN resolutionerna som är ett offentligt tryck.

Det två böcker som i synnerhet är väldigt viktiga för min analys, är ”*The Longest War*”, 1989 av Dilip Hiro, en beskrivande bok om Iran-Irak kriget. Jag tycker denna bok är bra eftersom den är väldigt opartiskt. Författaren har varit observatör i fronten under Iran-Irak kriget och därför ger hans bok en väldigt detaljerat bild av själva kriget. Den andra boken är Abol Hassan Bani-Sadr ”*My Turn to Speak*”, 1991. Boken är hans memoarer som Irans president under de första krigsåren och genom hans bok får man en bra inblick i den politiska situationen direkt efter revolutionen.

Under arbetet har jag koncentrerat mig mer på Iran än Irak, detta beror delvis på mitt stora intresse för Iran, men till största del på att jag anser att Irans roll i medlingsprocessen under kriget var mycket viktigare än vad Iraks var. Därför var mitt val att fokusera mer på Iran en självklarhet för mig.

2 Historisk översikt

Iran-Irak-kriget var 1900-talets längsta konventionella mellanstatliga krig, det faktum att kriget på gick i åtta år (1980-1988), gjorde kriget väldigt förödande för de båda länderna (Hiro 1989 s. 1-2). Innan krigets början hade de båda parterna genomgått tider av förändring och stora oroligheter. I denna kapitel kommer jag att kortfattad ge en tillbakablick på relationerna mellan länderna innan krigets början och även kortfattad skildring av vad som pågick inrikes i Iran och Irak innan kriget.

2.1 Relationen mellan Iran och Irak under 1900-talet

Rivaliteten mellan Iran och Irak sträcker sig tillbaka till 1500-talet då nuvarande Irak var en provins i det Ottomanska riket. Konflikten mellan Persien och Ottomanska riket handlade om gränsdragningar och konflikten mellan perserna och araberna skapade oroligheter vid gränsregionerna (Hiro 1989 s.10).

Iran som var ett Shiamuslimskt land ockuperade dagens Irak under 15 år mellan 1623-1638 för att få tillgång till shiiternas heligaste städer Karbala och Najaf, ockupationen avslutades genom ett fredsfördrag mellan Perserna och det Ottomanska riket (Hiro 1989 s. 8).

De arabiska klanerna i Muhammara, dagens Khoramshahr, (Se Bilaga 1 Karta 1) ville ha ökat självstyre från det Ottomanska riket och allierade sig nära med perserna, detta ledde åter till krig. Britterna och Tsarrysland som på den tiden hade stor makt i regionen gick emellan och ett nytt fredsfördrag skrevs. För att givit upp vissa territorier i Kurdistan fick perserna i gengäld Khoramshahr och Island of Khizr, senare omdöpt till Abadan. Detta medförde att Persien fick tillgång till vattenleden Shatt al Arab (Se Bilaga 1 Karta 2), även kallad för Arvand Rud i Iran (Hiro 1989 s. 8-9).

Maktkampen om Shatt al Arab och Khuzestan som är den provins i Iran som alltid bebotts av majoriteten araber, kom att bli det stora konfliktämnet mellan Iran och Irak. Khuzestan som främst var idealpolitisk intressant, blev efter att Britterna hittat olja i regionen 1908 också kapitalpolitiskt intressant (Wallenstein 2004 s. 95, Hiro 1989 s. 9). Efter oljefyndet ville shejken i Khoramshahr göra staden självständig vilket åter blossade upp konflikten mellan Persien och Ottomanska riket. En konflikt som löstes under ett möte i Konstantinopel 1913 som hölls mellan Persien, Ottomanska riket, britterna och ryssarna. Britterna som hade intressen i iransk oljeindustri behövde tillgångar till hamnar, därför fick iranierna tillgång till fem öar i Shatt al Arab, något som förstärkte Irans makt i regionen (Hiro 1989 s. 9). Detta var ett stort bakslag för

araberna i Irak och efter självständigheten 1921 ökade spänningarna mellan Irak och Iran. Arabiska separatister som ville ha ett arabiskt självständigt Khuzestan fick stöd av Irak, som en motaktion stödde Iran upproriska kurder i den irakiska delen av Kurdistan. Irak fortsatte fram till 1936 att kräva suveränitet över hela Shatt al Arab, då ännu ett fördrag blev undertecknad av Irak som gav Iran rätt till delar av vattenleden. Avtalet skrevs mellan två suveräna stater men Storbritanniens dominans över staterna var uppenbar, och under andra världskriget krossades allt hopp om total självständighet när de bägge staterna blev ockuperade av de allierade styrkorna (Hiro 1989 s. 11).

Efter andra världskriget förbättrades Iran och Iraks relation med varandra, och länderna ingick i en militärallians med Storbritannien, Pakistan och Turkiet. Alliansens främsta uppgift var att öka britternas och amerikanarnas inflytande i Mellanöstern. Bägge länderna som på den här tiden var traditionella monarkier var mycket västvänliga och relationerna mellan de två länderna var vänlig. Detta fick dock ett abrupt slut när monarken i Irak störtades av nationalistiska republikaner 1958, vilket avslutade den långa västdominansen i Irak. Landet gick ur militäralliansen medan Iran fick allt närmare band till USA, som försåg Iran med en stor mängd militärt material. Detta försvagade både Bagdads militära och politiska styrka gentemot grannlandet. Irak genomgick mellan åren 1958 till 1968 tre statskupper och fem olika regeringar. Bara efter den lyckade statskuppen genomdriven av arabsocialistiska Bathpartiet stabiliserades läget i landet (Hiro 1989 s. 12).

På sjuttioalet ökade spänningarna mellan länderna åter. Irak anklagade Iran för att stödja de separatistiska kurderna i norr, och Iran anklagade regimen i Irak för att stödja arabiska uppror i Khuzestan. 1971 besatte Shahen i Iran, Abu Musa, Smaller Tunb Island och Greater Tunb Island i Hormuzsundet (Se Bilaga 1 Karta 3), öar som tillhörde sultanatet Sharjeh i Förenade Arab Emiraten. Detta skede efter att shahen hade fått klartecken från britterna och USA, eftersom detta skulle säkra passagen ur Persiskaviken för oljetankrar. (Hiro 1989 s.13-15)

1972 stoppade Irak all diplomatisk kontakt med Tehran och London och närmade sig Sovjet då länderna skrev på ett 15 års långt avtal om vänskap och samarbete. Bagdadregimen ökade sitt stöd till araberna i Khuzestan som ville göra provinsen självständig. Persiskaviken-regionens två största makter stod nu på två olika sidor av den politiska sfären, Iran var en västerländskt traditionell monarki som såg sig själv som regionens beskyddare, mot ett sovjetvänligt radikalt revolutionärt Irak. (Hiro 1989 s. 16)

2.2 Algeravtalet

Allt eftersom shahens stöd till kurderna i Irak ökade genom att bistå dem med amerikanska och israeliska vapen, ökade den kurdiska kampen i norra Irak. Under 1974 var stora delar av det irakiska Kurdistan utom Bagdadregimens kontroll. Mohammad Reza Pahlavi den iranska regenten gick så långt att han skickade iranska arméförband till områden som hade övertagits av kurdiska styrkor i Irak. Läget var så spänt att ett fullskaligt krig hotade (Milani 1988 s. 288-289). Ingen

av länderna strävade efter detta eftersom ett krig med säkerhet hade slagit ut de båda parternas oljeproduktion, något som skulle förlama respektive lands ekonomi. Därför bestämde de två länderna sig för att mötas vid förhandlingsbordet. Medlingsarbetet sköttes först av Turkiet och senare av Algeriet. (Hiro 1989 s. 17)

Förhandlingarna ledde till det s.k. ”Algiers Accord” eller Algeravtalet, som innebar att Iran slutade stödja de irakiska kurderna. I gengäld fick Iran tillgång till större delar av den eftertraktade vattenleden Shatt al Arab. Precis som i de föregående avtalen gynnades Iran här också eftersom Irak var det svagare av de två länderna (Milani 1988 s. 290). Men Algeravtalet fick annorlunda effekter än väntat, då Irak var det land som sedan drog mest fördel av avtalet. Efter att det iranska stödet för kurderna upphörde minskade deras styrka rejält. Bagdadregimen slapp nu de ständiga upproren från norr och kunde satsa mer resurser på ett socioekonomiskt program vilket ökade stabiliteten i landet. De irakiska kurderna ses idag som Algeravtalets stora förlorare, då stödet från Iran försvann stod dom chanslösa mot den irakiska armén som kunde krossa upprorsmakarna (Hiro 1989 s. 17).

2.3 Revolutionen i Iran

Den iranska revolutionen pågick mellan 1978 och 1979. Revolutionen var ett folkligt uppror med islamiskt underton mot den styrande shahen. Shahens diktatoriska regim gav från mitten av 1960-talet upphov till såväl religiöst som marxistiskt inspirerade motståndsrörelser. Khomeini sågs som revolutionen ledare, eftersom han hade stöd av hela folket. Hatet mot shahens västerländska stil och nära samarbete med USA förde samman olika politiska grupper och förenade folket som 1979 kunde se shahen fly landet och lämna kvar ett politiskt tomrum.

Efter revolutionen uppstod en maktkamp mellan de olika politiska grupperna som under revolutionen hade kämpat tillsammans mot monarkin. Denna maktkamp kommer att diskuteras närmare under analysen. (Lindahl, Rutger (red.), 1991 s. 310)

3 Teorier om medling

I detta kapitel kommer viktiga medlingsteorier att beröras, dessa medlingsteorier ska i kapitel 4 användas för att analysera medlingsförsöken under Iran-Irak kriget

3.1 Vad är medling?

En medlare är den person eller grupp som försöker uppnå en fredlig lösning genom förhandlingar i en konflikt. I mitt arbete har jag valt att koncentrera mig på medling i mellanstatliga konflikter. Medling används som en metod för att lösa konflikter vid förhandlingsbordet, där multilaterala samtal ska hjälpa de stridande parterna i en konflikt att komma överens om en gemensam lösning (Moore 1987 s.14).

Ett annat sätt att få slut på en konflikt är att vad som på engelska kallas för *intervention*, med det menas att en utomstående part ingriper i den pågående konflikten med eller utan militära medel för att få fram en uppgörelse i konflikten. USA:s inblandning i Vietnamkonflikten eller Sovjets ingripande i inbördeskriget i Afghanistan kan ses som interventioner. Icke militära interventioner och medling är skiljer sig från medling på så vis att under medling ska medlaren vara ett hjälpmedel för att parterna ska kunna kommunicera och komma fram till en ömsesidig överenskommelse. (Jervas 1973 s.80-81) En icke militär intervention är likt medlingsprocessen men skiljer sig på så sätt att under en intervention kan de stridande parterna läggas under politisk och ekonomisk press, som t.ex. sanktioner mot de stridande parterna. (Jervas 1973 s.82)

Jag kommer att använda mig främst av medlingsbegreppet i min uppsats, men det kan ibland vara svårt att urskilja de två olika begreppen åt eftersom vissa forskare använder begreppet medling som både den medling och icke militära interventioner för att förklara samma företeelse.

3.2 Olika typer av medlare

Jan Eliasson skiljer på tre olika sorters medlare i boken ”International mediation - Case studies and general conclusion”.

Första kategorin medlare är vad Jan Eliasson kallar för ”muscular mediators”. Exempel på denna sorters medlare är en person eller grupp som har stöd av starka nationer som t.ex. USA eller medlare på officiellt uppdrag från EU. Denna grupp av medlare behöver inte bara förlita sig på sitt eget kunnande och

talang utan kan också förlita sig på den starka politiska makt som står bakom deras medlings arbete. Medlare från starka stater har ofta nationella intressen som styr deras jobb (Truedson 1999 s. 10).

Andra kategorin utgörs av medlare från mindre länder som Sverige, Norge och Finland. Till skillnad från "muscular mediators" kan inte medlare från mindre länder utöva politisk press på de stridande parterna. Deras styrka ligger istället i deras neutralitet. Att medlaren kommer från ett neutralt land som t.ex. Sverige ger honom eller henne en fördel, eftersom hon eller han inte anses ha egna intressen i konflikten och kan därför lättare att medla (Truedson 1999 s. 10-11). Det råder dock delade meningar om en medlare kan vara totalt neutral, men en av de största fördelarna för medlaren i en konflikt är att den betraktas som så neutral som möjligt, ibland ses detta t.o.m. som det viktigaste i en medlingssituation. Medlarens enda motiv ska då vara att få slut på konflikten genom ett avtal som de båda stridande parterna kan acceptera (Zartman, Rasmussen 1997 s. 140-141).

Den tredje kategorin är inofficiella medlare som inte har direktstöd av någon stat, dessa medlare kan komma från olika NGO eller vara f.d. politiker. Fördelen för dessa medlare är att de är mycket friare i sin roll och kan vara än mer neutrala än officiella medlare från stater. Nackdelen kan vara att inofficiella medlare inte har samma ekonomiska resurser som officiella att delta i en lång och intensivt medlingsprocess (Truedson 1999 s. 10-11).

3.3 När är medling effektiv?

Bercovitch och Rubin tar i sin bok *Mediation in International Relations, 1992* upp fem punkter om när medling är effektiv. Att de här fem punkterna är uppfyllda kan ses som en nödvändighet för att medling ska fungera och vara framgångsrik. De fem punkterna är viktiga i diskussionen om effektiv medling.

Första tillståndet som gör medling effektiv är: *När de stridande parterna begriper att de inte får vad de vill genom unilaterala samtal.* Vanligtvis brukar den tidiga fasen av en konflikt karaktäriseras av att en av de stridande parterna tror att våld eller hot om våld kan ge dem vad de vill i konflikten. Denna fas brukar vara kortvarig och parterna förstår därefter att problemen lättare löses genom samtal. Men det kan vara svårt, om inte omöjligt, för två stridande parter att föra ett samtal framåt utan hjälp av en medlare (Bercovitch, Rubin 1992 s.30).

Även om de två stridande parterna kan komma överens kommer inte omvärlden nödvändigtvis att acceptera deras överenskommelse om den anses för orättvist, då kan parterna återigen tvingas till ytterligare förhandlingar med en medlare för att komma fram till en mer acceptabel uppgörelse. (Bercovitch, Rubin 1992 s.31)

Det är väldigt svårt för de stridande parterna att utan medlarens roll komma överens om en uppgörelse, detta kan bero på flera olika faktorer. T.ex. att parternas känslor gentemot varandra är väldigt häftiga vilket gör att själva förhandlingen blir omöjlig. Parterna kan också ha kommunikationsproblem, samtalen mellan de stridande parterna kan antingen vara för få eller hålla för dålig

kvalité (Moore 1987 s.11). Andra svårigheter kan vara att komma överens om vad som ska vara huvudpunkten i förhandlingarna och att förstå varandras krav i förhandlingar. Detta några av anledningarna till varför en medlare behövs.

Andra tillståndet som nämns i boken *Mediation in International Relations, 1992* är: *När en överenskommelse blir mer gynnande än fortsatt krig*. Alla stater gör en kalkylering för att se om de möjliga vinsterna i konflikten överskrider de väntade förlusterna. Om de väntade förlusterna ekonomiskt, politiskt, humanitärt och psykologisk är högre än vad som möjligtvis kan vinnas i konflikten kommer länderna att vara öppna för förhandlingar för att minimera den totala förlusten (Bercovitch, Rubin 1992 s.32).

Även om inte alla länder är strikt rationella när de troliga förlusterna vägs emot de förväntade vinsterna, så är det ändå mest troligt att alla världens stater kommer att vilja avsluta ett krig som de inte tjänar på (Bercovitch, Rubin 1992 s.33). Exempel på detta är Sovjetunionens tillbakadragande av sina trupper från Afghanistan i slutet av 80-talet, regimen i Moskva hade fått nog och ville förhandla för att bryta det fastlåsta läget som hade uppkommit (Zartman, Rasmussen 1997 s.133).

Tredje punkten är: *Att stridande parternas representanter i förhandlingar måste ha tillräckligt med mandat för att överenskommelserna i förhandlingarna ska följas*. Medlingsproceduren och i sin tur hela förhandlingar får extra betydelse om det är högt uppsatta ledare som sitter vid förhandlingsbordet. "Strong leadership is often needed to change the direction of a dispute..." (Bercovitch, Rubin 1992 s.33). Starka ledares uttalanden gör också att andra framstående personer i en konflikt kan ta tillbaka sina tidigare uttalanden samtidigt som de inte ifrågasätts för mycket. Medlarens roll blir mer framträdande också om den kan föra sin talan direkt inför makthavarna i de stridande sidorna (Stenelo 1972 s.116).

Vid fredsförhandlingar i Camp David mellan Egypten och Israel, hade förhandlarna, Egyptens president Sadat och Israels premiärminister Begin, tillräckligt mycket personlig och politiskt makt för att acceptera medlarens förslag (Bercovitch, Rubin 1992 s.33-34). Även om medlarens roll i förhandlingar är viktig är de stridande parternas representanters roll i förhandlingar ännu viktigare. Beslut som fattas under förhandlingarna blir då slutgiltiga och behöver inte godkännas av några andra eftersom förhandlaren då har fullt mandat.

Den fjärde punkten för en lyckad medling som förespråkas av Bercovitch och Rubin är att: *Andra internationella eller regionala makter som på något sätt är inblandade i konflikten måste driva på för att få en lösning av konflikten*. Det får inte finnas starka politiska krafter som försöker hålla de stridande parterna ifrån att förhandla (Bercovitch, Rubin 1992 s.34). Om en sida i konflikten har stöd från en stark politiskt makt som t.ex. USA kommer de inte att ha samma vilja att förhandla eftersom supermaktens stöd ger en viss trygghet. Om tvärtom USA eller en annan regional stormakt driver på för att avsluta konflikten har de stridande parterna inte stora möjligheter att komma undan från förhandlingsbordet. Medlare från stormakter kan också ha ett visst övertag eftersom de inte bara behöver förlita

sig på sin begåvning utan också har en stor påtryckningsmakt till sitt förfogande (Treudeson 1999 s.10).

Den femte och sista punkten som tas upp i Bercovitchs och Rubins bok är att: *Medlaren måste accepteras av bägge sidorna*. För att medling ska vara givande måste medlaren, den person eller det land som driver medlingen, vara accepterad och ha båda parternas förtroende (Bercovitch, Rubin 1992 s.35). Om en av parterna i en förhandling misstror medlaren, och exempelvis ser medlaren som partiskt kan inte förhandlingarna leda någon vart, eftersom medlarens bud inte kommer att accepteras av den misstroende parten.

Som jag nämnt tidigare är opartiskhet och neutralitet två väldigt viktiga egenskaper hos en medlare i konflikter. Med opartiskhet menas att medlaren har en fördomsfri hållning till bägge parterna i förhandlingarna och inte favoriserar någon av parterna. En neutral medlare ska inte ha haft någon tidigare förbindelse med någon av parterna. Den neutrala medlaren ska inte heller ha några egna vinstintressen i förhandlingarna (Moore 1987 s.15).

Att en medlare är neutral eller opartiskt utesluter inte att han eller hon har egna åsikter, många forskare hävdar att ingen medlare kan vara helt opartiskt och inte ha egna åsikter om konflikten (Moore 1987 s.16). Medlaren har alltid egna intressen, men det är viktigt för medlaren att bortse från sina egna intressen vid förhandlingsbordet och bara sträva efter att få fram ett avtal som är tillfredsställande för båda parter i konflikten (Stenelo 1972 s.39-40).

Om en medlares opartiskhet kan ifrågasättas går alla effekter som medlingen skulle kunna ha haft förlorade, eftersom medlaren förlorar förhandlingsparternas förtroende, därför är det viktigt att medlaren inte gör något som får parterna i konflikten att kunna ifrågasätta hans opartiskhet och neutralitet. (Stenelo 1972 s.38-39)

3.4 Hur medlingsprocessen går till

Jag har tidigare diskuterat hur medlaren ska bete sig och när medling kan användas för att få slut på en mellanstatlig konflikt, jag kommer att avsluta teoridelen med att diskutera hur medlingsprocessen ska gå till för att bästa resultat ska uppnås.

En medlingsprocess genomgår flera olika faser, det är viktigt att dessa olika faser fortlöper på ett lyckat sätt vilket kräver mycket arbete och motivation från medlarens sida. Första steget som medlaren tar är att kontakta de stridande parterna och förbereda dem för förhandlingar, här ska medlaren bygga upp tillit till de bägge parterna. När detta är gjort kan medlingen fortsätta och medlaren sätter upp sin plan för hur medlingen ska skötas (Moore 1987 s. 32).

Därefter förbereds parterna inför förhandlingarna genom att försöka bearbeta de psykologiska hinder som parterna kan ha med sig in i förhandlingarna, detta är extra viktigt om konflikten blivit mycket våldsamt och långdragen (Zartman, Rasmussen 1997 s. 221-222). Så kan förhandlingarna börja. Medlaren ska nu försöka skapa mycket kommunikation som möjligt mellan

parterna och se till att det hålls en bra ton vid förhandlingsbordet. Vid förhandlingens start ska de stora frågorna diskuteras, riktlinjerna för vad de bägge parterna vill ha ska diskuteras och medlingen ska formas efter detta (Moore 1987 s.32).

Nästa punkt tycker jag är extra viktig vad berör mitt val av ämne, då medlaren ska försöka avslöja och i bästa fall eliminera parternas dolda intressen. Det kan röra sig om inrikespolitiska motiv till varför en part vill att kriget ska fortsätta, eller att en av parterna har hemliga avtal med en stormakt som stöder dom (Moore 1987 s.33, 54-55). Det är ytterst viktigt för medlaren och de stridande parterna vid förhandlingen att inte finns några dolda krav eller motiv till konflikten, något som kan medföra att hela medlingsförhandlingen blir lönlös.

Den avslutande delen i medling är den som i bästa fall ska leda till ett avtal mellan de stridande parterna och ett slut på våldsamheterna. Medlaren ska då förklara för parterna vid förhandlingen om alternativ till konflikten och vilka fördelar ett slut på kriget ger. Medlarens roll är att få parterna att begripa att de inte drar några vinster av att fortsätta konflikten utan att bägge parter tjänar mest på att avsluta stridigheterna (Moore 1987 s. 33, 37). Detta blir extra svårt om det finns hemliga motiv till konflikten.

Slutligen ska en uppgörelse ske och stridigheterna avslutas. Det råder delade meningar om medlaren ska vara så pådrivande att den kommer med reella förslag om avtal och försoning, andra hävdar att medlarens enda uppgift är att se till att förhandlingar mellan de stridande parterna påbörjas och fullföljs tills en överenskommelse är gjord. Men säkert är att om parterna i konflikten själva kommer överens om ett förhållningssätt som de själva kan acceptera leder detta till ett mer hållbart avtal (Stenelo 1972 s. 36, 115).

4 Analys

Den 22 september 1980 invaderades Iran av grannlandet Irak efter en tid av gränsstridigheter och verbala hot från bägge sidor. Saddam Hussein trodde sig kunna besegra Iran som precis genomgått en revolution. Den iranska armén troddes vara splittrad och svag. Men trots att Iran led brist på militära reservdelar och militären inte var i samma skick som under shahens tid, blev inte den snabba offensiven lika lyckad som irakierna hade förutspått. Saddam Hussein hade trott att en snabb attack mot Khuzestan som bebos av iranska araber skulle få folket där att resa sig mot den nya regimen i Iran och splittra landet (Hiro 1989 s. 40-43). Men effekterna blev precis den motsatta, folket i Iran enades bakom regimen i Teheran och den iranska armén organiserades mycket effektivare än förväntad.

Det muslimska prästerskapet som nyligen kommit till makten efter revolutionen hade fruktad en irakisk invasion, men upptäckte kort efter attacken att de irakiska styrkornas framfart var mindre än de hade förväntat sig. Detta var lugnande för mullorna som nu kunde planera hur de skulle kunna dra största nytta av kriget för att gynna sin egna politiska makt i landet (Bani-Sadr 1991 s. 79). Bara efter tre veckor av stridigheter hade de stridande parternas positioner låsts, ingen av parterna kunde avancera kraftigt.

4.1 Omvärldens försök att avsluta kriget.

Den 28 september 1980, sex dagar efter att kriget utbrutit samlades FN:s säkerhetsråd. Då hade mötet hade försenats av Iraks FN ambassadör som utlovat ett snabbt slut på stridigheterna. Mötets hölls på initiativ av Norge och Mexiko (<http://www.fordfound.org/elibrary/documents/0337/029.cfm>). Säkerhetsrådets möte resulterade i *Resolution 479* (Se Bilaga 2 Resolutio 479). Det bestämdes av säkerhetsrådet att de stridande länderna skulle upphöra med all våldsanvändning, använda sig av medlare för att starta förhandlingar med varandra, och åkallade andra länder att agerade på ett sätt som inte skulle leda till ytterligare aggressioner mellan Iran och Irak.

Genom att inte fördöma det irakiska angreppet och inte kräva en tillbakadragning av trupperna till de internationellt erkända gränserna, sågs resolutionen som Irakvänlig och accepterades inte av Iran. *Resolution 479* bidrog också till att öka Irans misstro gentemot säkerhetsrådet (Bani-Sadr 1991 s. 80).

Fastän säkerhetsrådets agerande hade varit ett bakslag för freden sågs den fortfarande inom räckhåll. Direkt efter den irakiska attacken gjordes tre separata medlingsförsök. Det första medlingsförsöket gjordes av Pakistans dåvarande president Zia ul-Haq som även var general sekreterare för *Organization of the*

Islamic Conference. Under mars 1981 åkte även Olof Palme till Iran som sändebud från FN:s generalförsamling, även organisationen *Movement of Non-Aligned Countries* skickade sändebud för att medla i kriget (Bani-Sadr 1991 s. 141). Alla tre medlingsgrupperna riktade sin uppmärksamhet främst mot Iran för att få dem att acceptera en vapenvila, så att man skulle kunna starta förhandlingarna mellan de bägge stridande parterna. Alla tre medlingsförsöken var ofrukt samma.

4.2 Medlings försöken

Medlingsförsöken från *Organization of the Islamic Conference* med Zia ul-Haq som medlare var dömda att misslyckas eftersom regimen i Iran inte litade på organisationen. Kuwait och Saudiarabien som gav stort stöd till Saddamregimen strax före och efter attacken mot Iran, ingick i organisationen och Iran vägrade därför att acceptera medling från en organisation som inte var helt neutrala (Hiro 1989 s. 115-116). Zia ul-Haq fruktade att ett långdraget krig skulle ta fokus från frågor som han ansåg vara viktigare för de islamiska länderna i regionen att tänka på. Frågorna berörde Israelkonflikten och Sovjets ockupering av Afghanistan. Zia ul-Haqs vädjan till Iran och Irak att avsluta konflikten var rättfärdigad eftersom Israel mycket riktigt tog tillfället i akt och invaderade Libanon 1982 när de arabiska länderna var splittrade av Iran-Irak kriget. Medlingsförsöken misslyckades inte enbart på grund av att Iran misstrodde medlingen utan också för att man direkt efter kriget inte var redo att acceptera en vapenvila innan de irakiska trupperna hade återgått till de internationella gränserna. Saddam Hussein däremot vägrade att acceptera en tillbakadragning av sina trupper innan en vapenvila hade trätt i kraft (Bani-Sadr 1991 s. 77-78).

Olof Palmes position som medlare var dock mer gynnsam än Zia ul-Haqs. Palme var mer omtyckt i Iran på grund av sin goda relation med Irans dåvarande president Abol Hassan Bani-Sadr, relationerna mellan Iran och Sverige var också goda, därför var FN:s generalsekreterares val av Olof Palme väldigt bra. Palmes styrka som medlare var att han kom från ett neutralt land, och ansågs inte ha egna intressen i konflikten av någon av de stridande parterna. Eftersom Palme var på officiellt uppdrag från FN var hans politiska makt större än normalt hos medlare från neutrala mindre stater. (Truedson 1999 s. 10)

4.3 Hur kriget gynnade mullorna

När mullorna i Iran hade tagit makten efter revolutionen 1979, pågick en maktkamp, dels inom de olika islamistiska falangerna dels mellan islamisterna, mujahedin och kommunisterna. Alla olika politiska grupper hade kämpat tillsammans och hållit ihop under revolutionen, de hade hållits ihop av hatet mot Shahan Mohammad Reza Pahlavi och av Khomeinis karisma (Milani 1988 s. 240). Efter revolutionen började en maktkamp mellan de grupper som tidigare

hade hållit ihop. Khomeini som sågs som revolutionens fader och shiaislams främsta man, hade ett stort folkligt stöd, detta stöd använde han för att greppa makten, och ge mullorna övertaget i postrevolutionens maktspel (Milani 1988 s. 242-244).

Under krigets första veckor var de konservativa mullorna med Khomeini, Rafsanjani och Beheshti som huvudfigurer oroliga över att ett nederlag skulle komma att underminera deras makt. De var rädda för att folket, som under revolutionen hade haft stort förtroende för den islamiska revolutionens ledare, skulle vända sig mot dem och kräva att de plockades bort från maktens centrum. Den 10 oktober stoppades dock den irakiska offensiven. Staden Khoramshahr i Iran var belägrad, men annars var det irakiska hotet inte lika starkt som under krigets första vecka (Bani-Sadr 1991 s. 83).

Men så skapades andra problem för mullorna. Det första problemet var Bani-Sadrs ökade popularitet hos folket som hotade att skada de konservativa mullornas politiska makt. Bani-Sadr var den första folkvalda presidenten i Iran och han hade fått Khomeinis välsignelse. Bani-Sadr var ingen religiös ledare och var mer sekulär i sin politik än vad de konservativa mullorna hade önskat. Därför sågs han som ett hot och kom att motarbetas av de konservativa. Även de militära ledarna i Iran hotade mullornas ställning. Om Saddams offensiv hade stoppats och fred förhandlats fram kort efter krigets början skulle militären och dess överbefälhavare president Bani-Sadrs popularitet ha ökat hos folket och därmed skadat mullorna (Milani 1988 s. 250).

Efter att de konservativa mullorna förstod att kriget inte skulle leda till en iransk förlust, blev kriget inom regimen ett faktum. Khomeini insåg att ett långvarigt krig kunde användas för att underminera all opposition och förstärka hans egen makt i den islamiska republiken Iran. Splittringen av landets militära styrkor var Khomeinis första prioritet.

Under shahens ledning hade den iranska militären ett nära samarbete med USA, mycket av den militära utbildningen bedrevs av amerikanska militärer som arbetade i Iran. Efter revolutionen ifrågasattes många av de högt uppsatta militära ledarnas lojalitet till revolutionen, det fanns en klar spänning mellan revolutionens ledare och de militära ledarna i landet (Milani 1989 s. 218-219-257). Khomeini förstod snabbt att han inte kunde riskera att den iranska armén som hade försvagats ordentligt under och efter revolutionen, återigen skulle bli stark och enad. Den iranska militären var överlägsen den irakiska. Men brist på material på grund av den militära bojkotten som USA hade försatt Iran i resulterade i att armén led av stor brist på material (Hiro 1988 s. 48).

De konservativa mullorna bestämde en kort tid efter krigets början att splittra armén. Under revolutionen hade de islamistiska grupperna i Iran bildat en egen beväpnat styrka som kallades för *Sepah*. Styrkan löd direkt under Khomeinis befäl och var totalt självständig gentemot den iranska armén som var under presidentens befäl. Innan kriget hade Sepah varit obetydligt liten, men efter krigs start så beväpnades gruppen allt mer. Vapen som Iran kunde köpa från länder som Nordkorea och Vietnam, gick till Sepah istället för den iranska armén (Hiro 1988 s. 120-122). På detta sätt lyckades Khomeini successivt att minska den iranska arméns styrka än mer. Under försvaret av Khoramshahr den 17-20 oktober 1980

slogs 15 olika iranska grupper mot den irakiska armén. Armén hade förlorat greppet om de iranska styrkorna vid fronten vilket också medförde att Bani-Sadr s makt som befälhavare hade försvunnit, det var i realitet Khomeini som i hemlighet hade kontrollen över de iranska styrkorna (Bani-Sadr 1991 s. 89).

Splittringen av det iranska försvaret fick negativa konsekvenser för medlingsförsöken i början av Iran-Irak-kriget. Olof Palme och Zia ul-Haq koncentrerade sig på den iranska presidenten Bani-Sadr för att bedriva sin medling. Olof Palme och Bani-Sadr hade, som jag tidigare nämnt, en väldigt bra relation till varandra, Palme hade även bra relation med den irakiska sidan. Men i medlings situationer är det också viktigt att de förhandlande parterna i en konflikt har tillräckligt med mandat för att medlingen ska bli effektivt (Bercovitch, Rubin 1992 s.33). Även om Bani-Sadr ville acceptera Olof Palmes förslag om omedelbart vapenvila, hade inte presidenten mandat nog för att verkligen få igenom resultatet av medlingsförsöket. Bani-Sadr hade inte längre full kontroll över försvaret i Iran därför var hans mandat inte längre tillräckligt för att få igenom ett avtal med Saddam (Hiro 1988 s. 126).

De konservativa mullorna hade även innan kriget hindrat den iranska presidenten att fritt få medla. Alla försök som Bani-Sadr hade gjort för att få amerikanska gisslan släppta blev resultatlösa, då hade inte inrikes situationen i landet tillåtit medlingsförsöken (Bercovitch, Rubin 1992 s.40-41). Jag kommer att diskutera gisslantagandet mer ingående längre fram i arbetet.

I Iran delade kriget landets politiska grupper i två läger. Den första gruppen bestod av Bani-Sadr, hans anhängare och ledarna inom armén. De ville ha ett snabbt slut på kriget och var angelägna om att medlings skulle bedrivas för att avsluta konflikten. Det andra lägret bestod av de konservativa mullorna, som ville ha ett fortsatt krig för att i krigets skugga kunna genomföra det politiska program som skulle krossa alla förhoppningar om demokratisering i Iran (Bani-Sadr 1991 s. 90, 95).

Fram till krigets start var massmedierna i Iran relativt fria, det fanns gått om tidningar som vågade publicera kritiska texter om de konservativa mullorna. Debatten om hur landet skulle styras var het och folket kände stor delaktighet i politiken. Detta förändrades radikalt efter det irakiska anfallet, då folkets fokus vändes från de inrikespolitiska frågorna till kriget. De konservativa mullorna kunde under kriget stifta lagar om mycket strikt censur i medierna och minskad yttrandefrihet, de rättfärdigade dessa handlingar med argumentet att inget får försvaga den islamiska republiken och demoralisera landet under krigstid (Keddie 1982 s. 266-267). Ju längre kriget tilläts pågå desto mindre blev chanserna för demokratisering.

4.4 Stormakternas ingripande i kriget

Iran och Irak var länge de starkaste länderna kring Persiskaviken. De båda länderna hade strax innan kriget genomgått en förändring som inte var önskad av USA och som stred mot landets intressen i regionen. USA och resten av västvärlden önskade en stabilitet i området. Under shahens tid hade denna

stabilitet funnits, Iran var då nära allierad med USA, som på så sätt hade stor makt i den oljerikaste regionen i världen.

Men efter Saddam Husseins blodiga maktövertagande i Irak och den islamiska revolutionen i Iran 1979 förändrades det politiska läget i regionen. Bathregimens panarabiska politik, och den fundamentalistiska islam som hade växt fram under revolutionen i Iran hotade att underminera USA:s makt i Mellanöstern. De politiska ideologierna i bägge länderna hotade att också sprida sig till de mindre oljerika arabländerna kring Persiskaviken (Milani 1989 s. 241). I Iran var misstänksamheten mot USA stor tiden direkt efter revolutionen, eftersom USA och shahen hade haft nära band till varandra. Spänningarna mellan USA och Iran intensifierades genom att en grupp studenter stormade den amerikanska ambassaden i Teheran och tog de amerikaner som jobbade där som gisslan, som en motaktion till att USA hade tagit emot shahen som flytt från Iran (Bani-Sadr 1991 s. 23).

Effekten av gisslanstagningen i Teheran fick avgörande effekter för krigets fortsättning. Direkt efter att den amerikanska ambassaden stormats frös amerikanerna alla iranska tillgångar i USA. Allt från militära reservdelar som skulle skickas till Iran till värdefonder som Iran hade i USA frystes. Irans militära styrkor som var i stort behov av de amerikanska reservdelarna blev lidande och försvagades, något som Saddam Hussein senare utnyttjade och anföll landet (Bani-Sadr 1991 s. 24-25). Gisslan dramat i Teheran fick alltså djupgående konsekvenser för kriget.

4.5 Iran-contra affären

Mellan åren 1986- 1987 avslöjades för omvärlden vad som kom att kallas för *Iran-contra* affären eller *Irangate*. Det framkom att Reaganadministrationen i hemlighet hade sålt vapen till Iran som av USA var stämplat som ett terroriststödande land, vilket gjorde att det var förbjudet enligt amerikansk lag att sälja vapen till Iran. Pengarna från vapenförsäljningen hade används för att i hemlighet stödja Contrarebellerna som stred mot den kommunistiska regimen i Nicaragua under 1980-talet (Hiro 1989 s. 215-217).

Under våren 1980 hade representanter från de konservativa mullorna i Iran och sändebud från det republikanska partiet i USA hållit ett hemligt möte. Under mötet bestämdes att Khomeini inte skulle tillåta att den amerikanska gisslan släpptes innan det kommande presidentvalet i USA. Detta för att gynna Reagan som var republikanernas presidentkandidat, som utmanade den sittande presidenten, Carter. Om Carter misslyckades att få hem de amerikaner som hölls som gisslan i Teheran, skulle han mycket troligt inte bli omvald till president. För att iranierna hjälpte Reagan in i Vitahuset skulle Iran i utbyte få köpa militärt material från USA i hemlighet (Bani-Sadr 1991 s. 29-31).

Effekterna av Khomeinis och Reagans överenskommelse hade stora effekter på medlingsförsöken att avsluta kriget. Under de 444 dagarna som Iran höll amerikanerna som gisslan blev det väldigt svårt för länder i Västeuropa att närma sig Iran och försöka förmå landet att acceptera de olika medlarnas krav på en

vapenvila och fred. USA hade lyckats få flera Västeuropeiska länder att minska sin politiska kontakt med Iran (Bani-Sadr 1991 s. 29). För att medling ska kunna bli effektiv i en konflikt är det viktigt att stora politiska makter aktivt stödjer medlingsförsöken för fred, ett stöd som Iran nu förlorade. Gisslanaffären i Teheran fick inte bara USA att ställa sig negativ mot Iran detta gjorde också att andra stormakter i Västeuropa tog avstånd från Iran och mer tog Iraks sida i konflikten.

Ett annat sätt som överenskommelsen mellan Reagan och Khomeini skadade medlingsarbetet var att genom hemliga överenskommelser hålla viktig information borta från både medlaren och iranska representanter i medlingsarbetet. Ett viktigt led i medlingsarbetet är att undanröja dolda intressen. Att Khomeini i hemlighet hade avtalat med amerikaner om leveranser av reservdelar 1981, tydde på att de konservativa mullorna hade förberett sig på ett långdraget krig. Därför kan medlingsförsöken i början av kriget idag ses som meningslösa. Grupper i Iran som ville ha ett snabbt slut på stridigheterna visste att om en uppgörelse med Irak inte hade gjorts innan Reagan kom till makten skulle kriget inte få ett slut på lång tid. Men konfliktens öde hade några månader efter Iraks invasion hamnat i de konservativa mullornas händer, medan medlare som Olof Palme och Zia ul-Haq fortfarande diskuterade med Bani-Sadr och folk från hans regim, som nu inte längre hade något makt över Irans inrikespolitik eller försvarsmakt (Bani-Sadr 1991 s. 116-117, Hiro 1989 s. 223-224).

4.6 Utomstående länders ingripande i kriget

År 1982 inleddes en ny fas i Iran-Irak kriget. De iranska styrkorna hade drivit ut Irak från iranskt territorium och inledde nu för första gången under kriget en offensiv in i irakiskt territorium. Offensiven fick inte den framgång som Iran hade trott men själva offensiven medförde ändå en stor förändring i omvärldens syn på kriget. Fram till då hade omvärlden trott att de bägge stridande parternas positioner var låsta och att inget av länderna skulle kunna göra några stora framryckningar i det andra landets territorium (Hiro 1989 s. 86-87). Efter den iranska offensiven spreds oron om en iransk seger i kriget som följdes av att stora makter i världen la sig i kriget för att styra det dit dom ville.

I oktober 1982 samlades FN:s säkerhetsråd för att diskutera Iran-Irak kriget, vilket inte hänt sedan 1980 då *Resolution 479* hade fattats. Denna gång fattades *Resolution 514*, (Se Bilaga 2 Resolution 514) som krävde omedelbar vapenvila och en tillbakadragning av trupperna till de internationellt accepterade gränserna. Tillbakadragningen till de internationellt accepterade gränserna hade inte nämnts i resolutionen som hade fattats under 1980, då Irak ockuperade delar av iranskt territorium. *Resolution 514* ökade därför misstänksamheten som fanns mot FN från den iranska sidan, eftersom det efter att Iran hade gått in i Irak kom ett krav på tillbakadragning till de internationellt erkända gränserna.

Olof Palmes medlingsarbete blev lidande av detta. Trots att medlingsförsöken innan *Resolution 514* hade kantats av stora problem, som jag har skrivit om innan, tillkom nu flera problem. Som medlare på uppdrag för FN

hade Palme behövd mer stöd från FN:s säkerhetsråd för att kunna sätta mer politiskt press på Iran och Irak för att nå fred, men säkerhetsrådets passivhet och *Resolution 514* utformning minskade den iranska sidans tillit för FN:s arbete för fred. Samtidigt ökade också FN:s misstro till Iran, då Irak hade accepterat *Resolution 514* och Iran sågs som det enda hindret mot en fredlig lösning på konflikten (<http://www.fordfound.org/elibrary/documents/0337/030.cfm>).

Efter den iranska offensiven 1982 blev landets krav för fred att Saddam Hussein skulle avgå. (Hiro 1989 s. 91) Saddam Husseins makt i Irak var total, och kravet på att han skulle försvinna från makten var omöjlig att möta. En viktig faktor för att ett avtal ska skrivas mellan två stridande parter är att de stridande parterna gynnas mer av en överenskommelse än fortsatt krig. Eftersom Saddam Hussein hade full makt på den irakiska krigsapparaten skulle han aldrig komma att acceptera krav på sin avgång. Förlusterna av ett sådant avtal med Iran skulle vara total för hans egen skull och det styrande Bathpartiet (Bercovitch, Rubin 1992 s.33). Under Saddam Husseins tid i Irak var hans intressen lika med hela landets intressen.

Iran visade under 1982 med sin offensiv mot Irak att de övergivit tanken om att driva igenom sin talan genom bilaterala eller multilaterala samtal. De skulle nu endast genom militär styrka tvinga på Irak det som de krävde. Även detta mer eller mindre omöjliggjorde medlingsarbetet. Att en part i en konflikt genom unilaterala samtal försöker få igenom sin vilja brukar vara en kortvarig fas under ett krig (Bercovitch, Rubin 1992 s.30-31), men under Iran-Irak kriget återkom denna fas efter två år av fastlåsta positioner och kom att pågå väldigt länge på grund av dålig kommunikation och häftiga känslor gentemot den andra stridande parten.

4.7 Golfstaternas ingripande

Från krigsutbrottet fram till 1982 hade Saudiarabien och Kuwait försökt att få de stridande länderna att avsluta kriget. Flera försök gjordes från de oljerika länderna runt Persiskaviken för att få slut på kriget, men länderna visade samtidigt öppet stöd för Irak, genom stora lån, och genom att sälja vidare militärutrustning som länderna hade inhandlat från USA (Hiro 1989 s. 114). Det är viktigt för medlingsprocessen att starka länder i regionen genomför påtryckningar för att stridigheterna ska komma till ända. (Bercovitch, Rubin 1992 s.34) Men eftersom de stödde Saddamregimen kunde deras neutralitet ifrågasättas, därför också deras position som medlare.

4.8 Att hålla kriget i en låst position

1983 stod det klart för omvärlden att kriget antingen skulle sluta med iransk seger eller med dödläge. En iransk seger skulle strida mot USA och Sovjetunionens intressen. USA och flera västeuropeiska länder fruktade att en irakisk kapitulation

skulle leda till att kungahuset i de oljerika staterna kring Persiska viken som fram till dess hade varit västvänliga också skulle falla. En islamisering av de oljerika länderna likt den som skett i Iran skulle försämra västvärldens relationer med dessa länder (Goodby 1995 s. 142-143).

Sovjetunionen fruktade också en spridning av den islamiska revolutionen, men till skillnad från västvärlden fruktade Moskva främst en spridning till de Sovjetiska delrepublikerna i Centralasien som hade en stor muslimsk befolkning. En spridning av den islamiska revolutionen hade också försämrat Sovjetunionens läge i Afghanistan (Goodby 1995 s. 145). Rädslan för en iransk seger mot Irak resulterade i att de båda politiska blocken mer öppet började stödja Irak. Både Sovjetunionen och länder i västvärlden främst USA och Frankrike började leverera stora mängder militärt material och underrättelsetjänstinformation till Irak.

Från 1983 fram till krigets slut 1988 formades kriget av de av utomstående länders relationer till de stridande parterna. Supermakterna USA och Sovjet och dess allierades, politiska och ekonomiska intressen i konflikten blev en stor faktor till varför medlingsförsöken i Iran-Irak-kriget blev ofruktbara, och till att konflikten kunde bli det längsta konventionella mellanstatliga krig under 1900-talet.

I efterhand ser man tydliga mönster på att ett krig med två förlorande sidor gynnade de stora politiska makterna. Iran som en militär och politisk stark fundamentalistisk muslimsk stat var ett hot mot stabiliteten i hela regionen, men samtidigt skulle också regionens säkerhet hotas om Saddamregimen i Irak skulle få för mycket makt, något som bevisades efter landets invasion av Kuwait (Goodby 1995 s. 150-151). Det var i världens stormakters intressen att hålla de bägge stridande parterna låsta till en konflikt som skulle leda till försvagning i både deras politiska och militära makt. En tjänsteman i amerikanska utrikesdepartementet uttryckte sig så här om vapenförsäljningen under Iran-Irak kriget; "We don't give a damn as long as the Iran-Iraq carnage does not affect our allies or alter the balance of power" (Hiro 1989 s. 121).

Vapenförsäljningen till de båda stridande parterna gick till på ett sätt som gjorde att inget av länderna skulle bli starkare än det andra så det skulle hota det fastlåsta läget i konflikten. Inget av länderna tilläts skaffa sig ett stort övertag för att kunna utföra avgörande offensiv. USA, Sovjetunionen och Frankrike sålde öppet vapen till Irak, medan iranierna köpte amerikanska och sovjetiska vapen genom andra länder t.ex. Israel och Nordkorea (Hiro 1989 s 120-122). Det fanns stora pengar att tjäna på kriget och även de mer neutrala länderna i konflikten, som Sverige och Italien, sålde vapen till de stridande länderna. Svenska Bofors sålde stora mängder sprängämnen till Iran. Eftersom det enligt svensk lag var förbjudet att sälja vapen till ett land som var inblandat i en konflikt, gick Bofors försäljning genom Italien eller Singapore för att undkomma lagen.

Mellan 1982 fram till 1987 såg läget mörkt ut för dem som ville ha slut på konflikten. Medling mellan parterna drevs främst genom de utsända medlarna från generalsekreteraren i FN, men de stridande parterna visade inga tecken på att de ville avsluta kriget. Från den iranska sidan ställdes orimliga krav. Regimen i Teherans krav var att Saddam och hans Bathparti skulle försvinna från makten i

Irak, men det verkliga syftet med deras ovilja till fred var fortfarande att de ville stärka sin makt i den nybildade islamiska republiken i Iran. Kriget riktade det iranska folkets uppmärksamhet till den yttre fiende medan de konservativa mullorna slog djupare och djupare rötter i Irans inrikespolitiska maktcenter. Efter 1985 låg nästintill all den politiska makten i Iran i händerna på de konservativa mullorna. Alla massmedier hade satts under hård censur och kontrollerades totalt av regimen i Teheran och lagar som förstärkte de konservativa mullornas makt över folket hade stiftats (Bani-Sadr 1991 s. 198-199). Allt detta hade skett i skuggan av kriget, majoriteten av folket i Iran missade de kränkningar som gjorts av deras mänskliga rättigheter, som än idag cirka 17 år efter krigets slut påverkar folket i Iran.

Saddam Hussein gynnades även han politiskt av kriget mot grannlandet. Saddam Hussein ansågs inte vara lika skyldig till kriget längre. Eftersom han hade accepterat säkerhetsrådets *Resolution 514* sågs Iran som det land som var skyldigt till att konflikten fortskred. Saddam kunde under kriget också slå till mot kurderna i norra Irak. Konflikten mellan kurderna och regimen i Irak går långt tillbaka i tiden och under kriget mot Iran användes den tumult som rådde för att försvaga kurdernas position i Iraks norra delar. 1988 attackerades den kurdiska staden Halabja i norra Irak av irakiskt stridflyg, som släppte kemiska bomber innehållande cyanid och nervgas. Attacken dödade över 4000 människor (Hiro 1989 s. 200-201). FN:s säkerhetsråd fördömde inte Irak för attacken till Irans stora missnöje.

4.9 Krigets slutskede

Mellan 1982 till 1987 är det svårt att se några som helst steg mot ett gynnsamt läge för medlingsprocessen. I Iran gynnade kriget mullorna och sågs därför som en gudadåva. Det stora antalet soldater som stupade på bägge sidor var inget som oroade eftersom martyrskapet var något eftertraktat i mullornas ögon. Saddam Hussein hade redan under 1980 efter den misslyckade offensiven mot Iran försökt hitta ett sätt att dra sig ur konflikten på ett smidigt sätt utan att ta för mycket skada (Bani-Sadr 1991 s. 141-142), men så länge Irak hade tillgång till amerikanska och sovjetiska vapen skulle inte Iran ha möjligheten att utgöra något större hot mot hans styrkor. Men Bathregimen tog också chansen att under kriget ta itu med vad dem ansåg vara inrikespolitiska ”problem”, genom att försvaga kurderna och shiamuslimerna inflytande i landet. Kriget mot Iran hade också förbättrat Saddam Husseins ställning hos både USA och Sovjetunionen.

USA och dess allierade tillsammans med Sovjetunionen gjorde inga försök att få ett slut på kriget, istället fortsatte kriget mycket på grund av deras inblandning. De bägge supermakterna utrustade de båda länderna med militär utrustning och underrättelsematerial och hindrade även FN från att spela en större roll i konflikten och försvagade deras medlingsarbete. Säkerhetsrådets bristande stöd till FN:s generalsekreterares fredsplaner är ett exempel på detta. (<http://www.fordfound.org/elibrary/documents/0337/030.cfm>)

Det fanns inga som helst påtryckningar från stora makter i världen på de stridande parterna att avsluta kriget. Iran såg inte heller några intressen i ett avslutat krig då en överenskommelse om avslutade stridigheter inte hade gynnat regimen i Teheran mer än ett fortsatt konflikt skulle göra. Detta är en av de viktiga punkterna för möjlighet till medling som tas upp av Bercovitch och Rubin. (Bercovitch, Rubin 1992 s.30)

4.10 Slut på kriget

Den 20 augusti 1988 efter nästan åtta års stridande upphörde Iran-Irak kriget, då bägge länder hade accepterat FN:s säkerhetsrådets *Resolution 598* (Se Bilaga 2 Resolution 598). Resolutionen som bägge länderna accepterade skiljde sig inte alls mycket från de andra resolutionerna som Iran hade vägrat att skriva under. Men under 1987 fram till krigets slut hade läget i mellanöstern och främst i Persiskaviken förändrats på ett sätt som hotade Irans position.

1986 började Iran och Irak angripa oljeleveranser i persiskaviken genom att attackera oljetankrar. Iran började också attackera tankrar som seglade under kuwaitiskt och saudiarabiskt flagg (Hiro 1989 s. 130-131). P.g.a. detta erbjöd sig USA 1987 att skydda kuwaitiska och saudiarabiska oljetankrar genom att sätta amerikanska krigsfartyg i Persiskaviken. Sovjetunionen gjorde detsamma och nu fanns de bägge supermakternas flotta representerade i Persiskaviken. Detta hotade Iran, då ett fortsatt krig skulle kunna leda till större makt för supermakterna i regionen. Den 3 juli 1988 sköts ett iranskt passagerarflygplan över Persiskaviken ner av ett amerikanskt militärfartyg. De 290 passagerarna ombord omkom. Efter denna katastrof kunde Iran välja att antingen öka konfrontationen med de amerikanska styrkorna eller att acceptera *Resolution 598*, och valde det senare alternativet (Hiro 1989 s. 240).

De amerikanska styrkornas ökade närvaro i Persiskaviken var ett hot mot Iran. Efter nedskjutandet av den iranska passagerarflygplanet visade undersökningar i amerikanska medier att det amerikanska folket tyckte att det var Irans fel att olyckan inträffade. Majoriteten av befolkningen i USA kände ingen sympati för det iranska folket (Hiro 1989 s. 246). Iran fruktade då att USA skulle kunna öka sina attacker mot Iran utan att opinionen i USA skulle förargas. Påtryckningarna från supermakten USA blev under 1988 allt för stora för att Iran skulle kunna fortsätta kriget. Den amerikanska attacken som dödade de 290 oskyldiga personer användes också av mullorna för att kunna backa från tidigare uttalanden om t.ex. Saddam Husseins avgång. För att rädda det iranska folket från mer misär accepterades vapenvilan. Det är intressant att notera att Irak under långa perioder under kriget systematiskt bombade civila mål i hopp om att få det iranska folket att vända sig mot regimen i Teheran, men detta fick mer av en motsatt effekt.

Läget vid fronten hade också ändrats 1988. De irakiska styrkorna hade återerövrat nästintill allt territorium som de förlora, åter hotade de irakiska trupperna att gå på offensiv på iranskt territorium. Saddam Hussein höll tillbaka sina styrkor från iransk mark i hopp om att Iran skulle acceptera *Resolution 598*.

Många faktorer påverkade den iranska regimen när de godkände den FN- ledda medlingens förslag om att acceptera *Resolution 598*. Supermakten USA utgjorde ett stort hot. När oljeleveranser från Persiskaviken hotades ökade påtryckningarna om fred från omvärlden och främst från USA. Som jag tog upp i teori delen; om USA eller en annan regional stormakt driver på för att avsluta konflikten har de stridande parterna mycket små möjligheter att komma undan från förhandlingsbordet (Treudeson 1999 s.10). USA:s politiska och militära makt var allt för stark för att Iran skulle kunna ignorera deras vilja.

5 Resultat och slutsats

I min analys har jag inte berört de medlingsförsök som gjordes under Iran-Irak kriget på ett djupare plan, utan istället koncentrerat mig på att återge försöken i stora drag. Genom att undersöka motiven till varför de olika förslag som lades fram av olika medlare inte accepterades och genom att undersöka den politiska situationen i de stridande länderna samt visa på omvärldens ageranden, menar jag att man kan besvara min frågeställning som löd: Vilka faktorer var avgörande för att medlingsförsöken under Iran-Irak kriget misslyckades under åtta års tid?

Svaret på min frågeställning är att det fanns tre faktorer som var avgörande för att medlingsförsöken misslyckades. Dessa tre faktorer är som följer:

- FN:s misslyckande att agera tillräckligt starkt strax innan och efter det irakiska anfallet. FN:s säkerhetsråd visade inte tillräcklig vilja för att få ett slut på konflikten.
- De konservativa mullornas utnyttjande av kriget. Efter att den irakiska offensiven stoppats upptäckte de konservativa mullorna att de kunde utnyttja kriget för att stärka sin egen makt i Iran.
- Supermakternas egenintressen i konflikten. Konflikten mellan två av Mellanösterns stormakter utnyttjades av supermakterna för att stärka sina egna positioner i regionen.

Sex dagar efter att Irak anföll Iran samlades FN:s säkerhets råd. Kriget kom inte som en överraskning för någon. Hela världen visste att kriget skulle bryta ut efter långa tider av mindre gränsstridigheter och hotfulla verbala ordväxlingar från både irakiskt och iranskt håll. FN hade inte försökt att förhindra kriget, och när säkerhetsrådet samlades efter kriget enades de kring en resolution som inte på något sätt fördömde Irak som hade anfällt sitt grannland. Det ställdes inte heller några krav på att Irak skulle dra tillbaka sina styrkor till de internationellt accepterade gränserna. Det enda kravet som resolutionen hade var omedelbar vapenvila och acceptans från bägge sidor om FN:s medlingsroll i konflikten. FN:s säkerhetsråd misslyckades med att stoppa Irak från att fortsätta sin offensiv mot Iran, därför misskötte medlemmarna i FN:s säkerhetsråd sitt uppdrag att upprätthålla fred, vilket just är en av säkerhetsrådets viktigaste uppgifter (Wallensteen 2004 s. 234-235).

När Irak 1990 invaderade Kuwait agerade FN:s säkerhetsråd mycket kraftigare. Då krävde säkerhetsrådet genom *Resolution 660* omedelbar tillbakadragning av de irakiska trupperna. Säkerhetsrådet bestämde sig också för att gå längre om så krävdes för att kraven skulle uppfyllas (Se Bilaga2 Resolution 660). Vilket dom också gjorde när en koalition med FN mandat anföll Irak i syfte

att befria det lilla oljerika landet Kuwait. Säkerhetsrådets agerande efter Saddams anfall mot Kuwait var mycket häftigare än efter Irak anfallit Iran. Det tama agerandet efter anfallet mot Iran bäddade för det irakiska anfallet mot Kuwait, eftersom Saddam Hussein förväntade sig samma agerande från säkerhetsrådet igen.

När Irak anföll sitt grannland höll Iran fortfarande på att genomgå en revolution. Det fanns en stor maktkamp inom landet mellan olika grupper som försökte fylla det tomrum i den politiska makten som hade uppkommit efter shahens fall. Khomeini hade blivit den ikon som svetsat samman det iranska folket mot shahens förtryck. Efter shahens fall var det därför få i det iranska folket som trodde att Khomeinis regim skulle bli den makt som senare kom att förtrycka befolkningen. Ett förtryck som fortfarande pågår i den islamiska republiken Iran. Majoriteten av befolkningen i Iran hoppades på en demokratisering efter revolutionen, men förhoppningarna krossades av kriget.

Saddam Hussein hade hoppats på att kunna erövra den iranska oljerika provinsen Khuzestan, genom en snabb offensiv mot vad som troddes vara en försvagad iransk armé. Men den iranska armén visade sig vara starkare än vad som irakierna hade trott. Några veckor efter anfallet hade Saddams planer krossats och det irakiska anfallet hade stoppats, detta var ett ypperligt läge för att avsluta konflikten. Saddam Hussein sökte efter ett sätt att dra sina styrkor ut ur Iran. Men de konservativa mullorna ville något annat. Vid ett snabbt slut på konflikten skulle den iranska armén bli väldigt populär i Iran, något som skulle krocka med mullornas ambitioner, som starkt fruktade en militärkupp. Alla medlingsförsök saboterades av de konservativa mullorna som genom ett fortsatt krig kom att försvaga den iranska armén och istället förstärka sin egna revolutionsarmén *Sepah* som var helt fristående från den iranska armén och lydde direkt under Khomeinis order.

Genom att låta kriget fortsätta kunde Khomeini och hans närmaste medarbetare stärka sin egen makt och återigen förvandla Iran till en auktoritär stat. Det iranska folket som under åtta år av krig varit tysta och koncentrerat sig på den yttre fienden, märkte efter kriget att de nu var tvungna att vara tysta. Hårda lagar om censur för massmedier och inskränkningar i folkets mänskliga rättigheter gjordes av mullorna som hävdade att detta krävdes under krigstid för att inte splittra landet. För de konservativa mullorna handlade Iran-Irak kriget minst lika mycket om att bekämpa demokratisering i det egna landet som att bekämpa regimen i Irak.

Ju mer mullornas makt ökade i Iran desto svårare blev det för dem som ville ha ett slut på kriget att genomföra sina fredsförsök. Genom att inte visa intresse för samarbete med olika medlare i konflikten och genom att ställa orimliga krav, t.ex. begäran om Saddam Husseins avgång som ett av kraven för fred gjordes medling i konflikten mellan Iran och Irak, om inte omöjligt väldigt svårt under större delen av kriget.

Iran-Irak kriget pågick samtidigt som det kallakriget då spänningar mellan de två olika maktblocken, Sovjetunionen och USA var väldigt stort. Iran hade under

shahens tid varit nära allierad med USA men efter revolutionen ställde sig Iran väldigt negativt till USA. Relationerna med Sovjetunionen var inte heller goda eftersom deras styrkor ockuperade Afghanistan. Irak hade nära band med regimen i Moskva medan relationerna med Washington sen länge hade varit frostiga och Irak hade inga diplomatiska relationer till USA när kriget startades.

Efter 1982 då Iran hade förflyttat stridigheterna till irakiskt territorium började de båda supermakterna öppet att stödja Irak, genom att sälja militärmaterial till landet. USA och Sovjet såg till att hålla igång kriget genom att sälja enorma mängder krigsmaterial till Irak och samtidigt försöka stoppa Iran från att köpa vapen. Men inofficiellt såldes också stora mängder krigsmaterial till Iran. Genom Iran-*contra* affären, och genom att köpa vapen från mindre stater som b.la. Nordkorea, Vietnam, Israel och Sverige, kunde kriget pågå i nästan åtta år.

USA och Sovjetunionen hade båda två intressen av att se till att den nybildade islamiska republiken Iran inte fick allt för mycket makt i regionen eftersom det skulle öka risken för att revolutionen skulle sprida sig till andra länder i regionen. USA ville förhindra att detta hände i b.la. Kuwait och Saudiarabien, medan Sovjetunionen inte ville se de sovjetiska delrepublikerna som hade geografiskt närhet till Iran och beboddes av majoriteten muslimer dras in i en islamisk revolution.

Även ett starkt Irak som styrdes av det panarabiska revolutionära Bathpartiet låg i USA:s intresse. Det bästa för USA skulle vara att de två opålitliga länderna Iran och Irak var fastlåsta i ett krig med varandra som skulle leda till förödande konsekvenser för deras ekonomiska och militära styrka.

De två supermakterna gjorde inga reella pådrivningar för att de stridande parterna skulle avsluta kriget, utan såg till att de stridande parterna var fast i en låst position. Eftersom medlingsarbetet i konflikten främst drevs av medlare utvalda av FN, försvårades deras arbete när FN:s mest inflytandes rika medlemmar inte gav tillräckligt med stöd till medlingsarbetet för att få slut på kriget. Tvärtom var de två supermakterna till stor del ansvariga för att kriget kunde fortsätta under så lång tid. Genom att hjälpa till med avancerade vapen bidrog de även till att våldet mot civilbefolkningen i de stridande länderna blev stort. USA och Sovjetunionen försåg t.ex. de stridande staterna med missiler som användes till att attackera civila mål.

Runt en miljon människor tros ha omkommit i följd av Iran-Irak kriget. Ett krig som berodde på två auktoritära regimers vansinne, och som möjliggjordes på grund av omvärldens inblandning och kallakrigets maktkamp.

När kriget slutade 1988 hade varken Iran eller Irak gjort några territoriella vinster, de ekonomiska förlusterna var enorma och en stor del av ländernas unga befolkning hade mist sina liv. Med tanke på detta är det lätt att dra slutsatsen att kriget inte hade någon vinnare. Men de parter som lyckades använda krigets misär och olycka till sin egen fördel är idag dom jag ser som krigets stora vinnare. Dessa parter är den islamiska regimen i Iran som aldrig skulle ha haft den makt dom har idag om det inte varit för kriget och USA som utnyttjade de auktoritära staternas krig för att förstärka sin makt i Mellanöstern. En makt som ledde till två

krig mot Irak och som kan komma att leda till ett nytt krig mot den islamiska regimen i Iran.

Referenser

Tryckta källor:

Bani-Sadr, Abol Hassan, 1991. *My turn to speak: Iran, the Revolution & Secret Deals with the U.S.* Washington: Brassey's

Bercovitch, Jacob- Rubin, Jeffrey Z, 1992. *Mediation in International Relations.* Wiltshire: Antony Rowe Ltd.

Goodby, James E, 1995. *Regional Conflicts: The Challenge to US-Russian Cooperation.* New York: Oxford University Press Inc.

Hiro, Dilip, 1989. *The Longest War.* Glasgow: William Collins Sons & Co Ltd.

Jervas, Gunnar E, 1973. *Internationella konfliktprocesser.* Malmö: Beyronds AB.

Keddie, Nikki R. 1981. *Roots of revolution: an interpretive history of modern Iran.* London: Yale U.P.

Lindahl, Rutger (red.), 1991. *Utländska politiska system.* Lund: Dialogos

Milani, Mohsen M., 1988. *The making of Iran's Islamic revolution: from monarchy to Islamic republic.* Boulder: Westview Press

Moore, Christopher W. 1987. *The mediation process: practical strategies for resolving conflict.* San Francisco; London: Jossey-Bass

Truedson, Lars, 1999. *international mediation-case studied and general conclusions.* Malmö: Skogs Grafiska AB.

Wallensteen, Peter, 2002. *Understanding Conflict Resolution: War, Peace and the Global System.* London: Sage Publications.

Zartman, I. William – Rasmussen, J. Lewis (ed.). 1997. *Peacemaking in international conflict: methods & techniques.* Washington D.C.: United States Institute of Peace Press

Elektroniska källor:

<http://www.fordfound.org/elibrary/documents/0337/034.cfm> (2005-05-23)

<http://www.fas.org/news/un/iraq/sres/sres0660.htm> (2005-05-23)

[http://www.explore-dictionary.com/dictionary/U/UNSC_Resolutions_on_Iran-Iraq_war.html#Resolution%20%20S/RES/479%20\(1980\)](http://www.explore-dictionary.com/dictionary/U/UNSC_Resolutions_on_Iran-Iraq_war.html#Resolution%20%20S/RES/479%20(1980)) (2005-05-23)

(<http://www.globalsecurity.org/military/ops/images/iran-map2.jpg>) (2005-05-23)

(<http://www.semp.us/biots/images/Biot150PhotoA.jpg>) (2005-05-23)

(<http://www.ccir.ru/russian/Maps/Abu-Musa-and-the-Tunbs.jpg>) (2005-05-23)

Bilaga 1

Karta 1:

(<http://www.globalsecurity.org/military/ops/images/iran-map2.jpg>)

Karta 2:

(<http://www.semp.us/biots/images/Biot150PhotoA.jpg>)

Karta 3:

([http:// www.ccir.ru/russian/Maps/Abu-Musa-and-the-Tunbs.jpg](http://www.ccir.ru/russian/Maps/Abu-Musa-and-the-Tunbs.jpg))

Bilaga 2

Resolution 479:

Resolution S/RES/479 (1980)

Adopted by the Security Council at its 2244th meeting on 28 September 1980
The Security Council,
Having begun consideration of the item entitled, "The Situation between Iran and Iraq",
Mindful that all Member States have undertaken the Charter obligations to settle their international disputes by peaceful means and in such a manner that international peace and security and justice are not endangered,
Mindful as well that all Members are obliged to refrain in their international relations from the threat of or use of force against the territorial integrity or political independence of any State,
Recalling that under Article 24 of the Charter the Security Council has primary responsibility for the maintenance of international peace and security,
Deeply concerned about the developing situation between Iran and Iraq,

1. Calls upon Iran and Iraq to refrain immediately from any further use of force and to settle their dispute by peaceful means and in conformity with principles of justice and international law;
2. Urges them to accept any appropriate offer of mediation or conciliation or to resort to regional agencies or arrangements or other peaceful means of their own choice that would facilitate the fulfilment of their Charter obligations;
3. Calls upon all other States to exercise the utmost restraint and to refrain from any act which may lead to a further escalation and widening of the conflict;
4. Supports the efforts of the Secretary-General and the offer of his good offices for the resolution of this situation;
5. Requests the Secretary-General to report to the Security Council within forty-eight hours.

[http://www.explore-dictionary.com/dictionary/U/UNSC_Resolutions_on_Iran-Iraq_war.html#Resolution%20%20S/RES/479%20\(1980\)\)](http://www.explore-dictionary.com/dictionary/U/UNSC_Resolutions_on_Iran-Iraq_war.html#Resolution%20%20S/RES/479%20(1980)))

Resolution 514:

Resolution S/RES/514 (1982)

Adopted by the Security Council at its 2383rd meeting held on 12 July 1982
The Security Council,
Having considered again the question entitled "The situation between Iran and Iraq"

Deeply concerned about the prolongation of the conflict between the two countries, resulting in heavy losses of human lives and considerable material damage, and endangering peace and security,
Recalling the provisions of Article 2 of the Charter of the United Nations, and that the establishment of peace and security in the region requires strict adherence to these provisions,
Recalling that by virtue of Article 24 of the Charter the Security Council has the primary responsibility for maintenance of international peace and security,
Recalling its resolution 479 (1980), adopted unanimously on 28 September 1980, as well as the statement of its president of 5 November 1980 (S/14244),
Taking note of the efforts of mediation pursued notably by the Secretary-General of the United Nations and his representative, as well as by the Movement of Non-Aligned Countries and the Organization of the Islamic Conference,

1. Calls for a cease-fire and an immediate end to all military operations;
2. Calls further for a withdrawal of forces to internationally recognised boundaries;
3. Decides to dispatch a team of United Nations observers to verify, confirm and supervise the cease-fire and withdrawal, and requests the Secretary-General to submit to the Council a report on the arrangements required for that purpose;
4. Urges that the mediation efforts be continued in a co-ordinated manner through the Secretary-General with a view to achieving a comprehensive, just and honourable settlement acceptable to both sides of all the outstanding issues, on the basis of the principles of the Charter of the United Nations, including respect for sovereignty, independence, territorial integrity and non-interference in the internal affairs of States;
5. Requests all other States to abstain from all actions which could contribute to the continuation of the conflict and to facilitate the implementation of the present resolution;
6. Requests the Secretary-General to report to the Security Council within three months on the implementation of this resolution.

[http://www.explore-dictionary.com/dictionary/U/UNSC_Resolutions_on_Iran-Iraq_war.html#Resolution%20%20S/RES/479%20\(1980\)\)](http://www.explore-dictionary.com/dictionary/U/UNSC_Resolutions_on_Iran-Iraq_war.html#Resolution%20%20S/RES/479%20(1980)))

Resolution 598:

Resolution S/RES/598 (1987)

Adopted by the Security Council at its 2750th meeting on 20 July 1987

The Security Council,

Reaffirming its resolution 582 (1986)

Deeply concerned that, despite its calls for a cease-fire, the conflict between Iran and Iraq continues unabated, with further heavy loss of human life and material destruction,

Deploping the initiation and continuation of the conflict,

Deploping also the bombing of purely civilian population centers, attacks on neutral shipping or civilian aircraft, the violation of international humanitarian

law and other laws of armed conflict, and, in particular, the use of chemical weapons contrary to obligations under the 1925 Geneva Protocol,
Deeply concerned that further escalation and widening of the conflict may take place,
Determined to bring to an end all military actions between Iran and Iraq,
Convinced that a comprehensive, just, honourable and durable settlement should be achieved between Iran and Iraq,
Recalling the provisions of the Charter of the United Nations and in particular the obligation of all member states to settle their international disputes by peaceful means in such a manner that international peace and security and justice are not endangered,
Determining that there exists a breach of the peace as regards the conflict between Iran and Iraq,
Acting under Articles 39 and 40 of the Charter of the United Nations,

1. Demands that, as a first step towards a negotiated settlement, Iran and Iraq observe an immediate cease-fire, discontinue all military actions on land, at sea and in the air, and withdraw all forces to the internationally recognized boundaries without delay;
2. Requests the Secretary-General to dispatch a team of United Nations Observers to verify, confirm and supervise the cease-fire and withdrawal and further requests the Secretary-General to make the necessary arrangements in consultation with the Parties and to submit a report thereon to the Security Council;
3. Urges that prisoners of war be released and repatriated without delay after the cessation of active hostilities in accordance with the Third Geneva Convention of 12 August 1949;
4. Calls upon Iran and Iraq to cooperate with the Secretary-General in implementing this resolution and in mediation efforts to achieve a comprehensive, just and honourable settlement, acceptable to both sides, of all outstanding issues in accordance with the principles contained in the Charter of the United Nations;
5. Calls upon all other States to exercise the utmost restraint and to refrain from any act which may lead to further escalation and widening of the conflict and thus to facilitate the implementation of the present resolution;
6. Requests the Secretary-General to explore, in consultation with Iran and Iraq, the question of entrusting an impartial body with inquiring into responsibility for the conflict and to report to the Security Council as soon as possible;
7. Recognizes the magnitude of the damage inflicted during the conflict and the need for reconstruction efforts, with appropriate international assistance, once the conflict is ended and, in this regard, requests the Secretary-General to assign a team of experts to study the question of reconstruction and to report to the Security Council;
8. Further requests the Secretary-General to examine in consultation with Iran and Iraq and with other states of the region measures to enhance the security and stability of the region;
9. Requests the Secretary-General to keep the Security Council informed on the implementation of this resolution;

10. Decides to meet again as necessary to consider further steps to insure compliance with this resolution.

[\(http://www.explore-dictionary.com/dictionary/U/UNSC_Resolutions_on_Iran-Iraq_war.html#Resolution%20%20S/RES/479%20\(1980\)\)](http://www.explore-dictionary.com/dictionary/U/UNSC_Resolutions_on_Iran-Iraq_war.html#Resolution%20%20S/RES/479%20(1980))

Resolution 660:

RESOLUTION 660 (1990)

Adopted by the Security Council at its 2932nd meeting, on 2 August 1990
The Security Council,

Alarmed by the invasion of Kuwait on 2 August 1990 by the military forces of Iraq,

Determining that there exists a breach of international peace and security as regards the Iraqi invasion of Kuwait,

Acting under Articles 39 and 40 of the Charter of the United Nations,

1. Condemns the Iraqi invasion of Kuwait;
2. Demands that Iraq withdraw immediately and unconditionally all its forces to the positions in which they were located on 1 August 1990;
3. Calls upon Iraq and Kuwait to begin immediately intensive negotiations for the resolution of their differences and supports all efforts in this regard, and especially those of the League of Arab States;
4. Decides to meet again as necessary to consider further steps with to ensure compliance with the present resolution.

[\(http://www.fas.org/news/un/iraq/sres/sres0660.htm\)](http://www.fas.org/news/un/iraq/sres/sres0660.htm)